

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Основи красномовства

підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «ОСНОВИ КРАСНОМОВСТВА» підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Розробник: Петрук В.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми
Соціальна робота. Соціальна педагогіка:

(проф. Чернета С.Ю.)

Гарант освітньо-професійної програми
Соціальне забезпечення

(доц. Колосок А.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 10 від 28 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

(проф. Чернета С.Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення II0 Соціальна робота та консультування ОПП Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання <u> 2 </u>
		Семестр <u> 3-ий </u>
		Лекції <u> 10 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 20 </u> год. Лабораторні <u> </u> год.
		Індивідуальні <u> </u> год.
ІНДЗ: <u>с/немає</u>		Самостійна робота <u> 110 </u> год.
	Консультації <u> 10 </u> год.	
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача (-ів)

ППП Петрук Вікторія Віталіївна,

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон +380973517506,

Електронна пошта PetrukViktoriia@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Вивчення ВОК «Основи красномовства» сприятиме оволодінню певною сумою знань, та значних умінь виступів у різних аудиторіях, вмінню впливати на людей та гармонійно жити в суспільстві, розвитку мовних і красномовних якостей, професійне володіння ораторською майстерністю.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Основи красномовства» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Мета - засвоєння здобувачами освіти знань про головні етапи розвитку красномовства, його основні жанри, етапи, принципи і засоби підготовки промови, уміння впливати на клієнта, партнера, колегу у процесі мовленнєвої взаємодії.

Завдання ВОК:

- вивчити основні розділи красномовства;
- сформуванати знання про основні жанри ораторського мистецтва;
- вивчити основні етапи підготовки промови;
- сформуванати знання про особливості вітчизняного красномовства;
- проаналізувати сучасний стан красномовства;

- виробити уміння впливати на клієнта, партнера, колегу у процесі мовленнєвої взаємодії;
- виробити уміння розвивати мовні і красномовні якості;
- виробити уміння підготувати промову будь-якого типу.

Soft skills. навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Під час опанування ВОК «Основи красномовства», ЗО розвивається, зокрема:

- здатність фокусуватися на мовних аспектах під час аналізу професійних ситуацій;
- розвиток навички використання інформаційних і комунікаційних технологій на практиці;
- розвиток критичного мислення у процесі взаємодії оратора та аудиторії;
- уміння працювати в команді, яке формується під час групових обговорень, дискусій, дебатів та спільного розв'язання освітніх завдань;
- формування навичок прийняття відповідальних рішень у складних освітніх ситуаціях на основі мовленнєвої культури та етичних принципів;
- здатність до професійної рефлексії, що проявляється в осмисленні власного досвіду, труднощів та досягнень в комунікативній сфері.

Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні основи красномовства						
Тема 1. Риторика як мистецтво і наука. Предмет і завдання курсу.	11	2	-	9		ДС, ДБ/
Тема 2. Основні види красномовства	12	-	2	9	1	ДС, ДБ/8
Тема 3. Ораторське мистецтво у Стародавньому Світі.	12	-	2	9	1	РЗ/К, ДБ/8
Тема 4. Християнське красномовство епохи Середньовіччя	12	-	2	9	1	РЗ/К, ДБ/8
Тема 5. Красномовство у вітчизняній духовній культурі	12	-	2	9	1	РЗ/К, ДБ/8
Тема 6. Взаємодія оратора та аудиторії	12	2	-	9	1	РЗ/К, ДБ/
Тема 7. Стратегія і тактика оратора	14	2	2	9	1	ДС, ДБ/8
Тема 8. Зовнішній вигляд та особистість оратора	12	-	2	9	1	ДС, ДБ/8
Тема 9. Інвенція і диспозиція. Основні етапи підготовки ораторської промови	15	2	2	10	1	ДС, ДБ/8
Тема 10. Елокуція. Техніка промови і культура оратора. Виразні засоби і прийоми риторики	15	2	2	10	1	ДС, ДБ/8
Тема 11. Культура сперечання	12	-	2	9	1	ДС, ДБ/8
Тема 12. Культура та техніка мовлення	11	-	2	9		ДС, ДБ8

Разом	150	10	20	110	10	80
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Контрольна робота (за наявності)						20/Т
ІНДЗ (за наявності)						-
Інше (вказати)						-
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота тощо.

Завдання для самостійного опрацювання.

Підготувати інформацію відповідно до теми.

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні основи красномовства		
1.	“Пояснювальна тема” з виступом до 4 хвилин	9
2.	Підготувати реферат про стародавнього ритора на вибір	9
3.	“Агітаційна тема” з виступом до 4 хвилин	9
4.	“Описова тема” з виступом до 4 хвилин	9
5.	“Біографічна тема” з виступом до 4 хвилин	9
6.	“Практика виховання і самовиховання оратора”	9
7.	Запропонувати вправи для розвитку усного мовлення	9
8.	Бліц-конкурс на кращий аналіз заголовків статей у газеті, журналі:	9
9.	Доберіть максимальну кількість українських прислів’їв про слово, мовлення, спілкування та прокоментуйте їх	10
10.	Складіть план уявної бесіди про ознаки культурної людини з автором радіопрограми «Мова рідна, слово рідне»	10
11.	Проілюструйте переконливими прикладами відомий афоризм: «Ми слухаємо не промову, ми слухаємо людину, яка говорить із нами»	9
12.	Назвіть і охарактеризуйте показники культури мовлення оратора в контексті трьох обов’язкових практичних навичок фахівця: уміння слухати, уміння говорити, уміння переконувати	9
Всього		110

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Основи красномовства» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 26.06.2025 р. Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв’язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Основи красномовства» є залік. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента – 100 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, робота в малих групах, індивідуальна робота

здобувачів освіти, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Контрольна робота проводиться у вигляді електронного тестування (20 питань по 1 балу за кожну правильну відповідь) за посиланням <https://docs.google.com/forms/d/1DxNJgo1Nz7a8a32gM7iK0LmAkxvqVHJEE-7GVtSCqQ4/edit> Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Згідно із Силабусом ОК здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету. При цьому загальна кількість балів за поточну роботу, у випадку ОК, де передбачено залік, не може перевищувати, як правило, 100 балів.

Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з ОК.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які визначені силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права дозвати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Політика щодо дефлайнів та перескладання. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Повторне складання заліків, екзаменів допускається не більше як два рази з кожного ОК: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак **академічної недоброчесності** в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрядження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки).

Підготовка здобувачів вищої освіти за **дуальною формою** здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2025р. Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчанні здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

Здобувачі вищої освіти можуть долучатися до оновлення змісту ОК шляхом подання пропозицій викладачу. Електронна адреса викладача для таких пропозицій: PetrukViktoriia@vnu.edu.ua

V. Підсумковий контроль

Із вибіркових освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100. На ліквідацію академічної заборгованості (складання заліку) виносяться тестові завдання та практичні вправи, які складаються відповідно до питань, винесених на залік.

Питання заліку

1. Риторика в системі гуманітарних наук.
2. Основні розділи риторики.
3. Основні жанри ораторського мистецтва.
4. Сучасні форми красномовства.
5. Красномовство софістів і софістика.
6. Лисій та Сократ – давньогрецькі майстри красномовства.
7. Риторика Сократа.
8. Демосфен: особистість і промови.
9. “Риторика” Аристотеля.
10. Цицерон про ораторське мистецтво.
11. Притчі Ісуса Христа.
12. Проповіді-повчання Василя Великого, Григорія Богослова, Іоанна Златоуста.
13. Християнське красномовство в Київській Русі XI-XIII ст.
14. Петро Могила та Іван Вишенський як мислителі і полемісти.
15. Риторика в Києво-Могилянській академії.
16. Основні види промов. Топіки.
17. Структура виступу.
18. Аргументи і логічні помилки при підготовці виступу.
19. Основні принципи елокуції.
20. Засоби мовного впливу на аудиторію.
21. Методики запам’ятовування і відтворення тексту виступу.
22. Доказовість у промові.
23. Мова виступу.
24. Особливі прийоми ораторського мистецтва.
25. Основні принципи елокуції.
26. Засоби мовного впливу на аудиторію.
27. Методики запам’ятовування і відтворення тексту виступу.
28. Зовнішній вигляд оратора.
29. Манери, міміка і жести оратора.
30. Вимова й артикуляція при виголошенні промови.
31. Доказовість у промові.
32. Мова виступу.
33. Особливі прийоми ораторського мистецтва.
34. Предмет судової промови.
35. Предмет еристики.

36. Сутність та проблеми взаємодії оратора та аудиторії.
37. Ознаки аудиторії, їх урахування в організації взаємодії оратора та аудиторії.
38. Об'єктивні перешкоди контакту оратора й аудиторії та їх урахування в організації аудиторії.
39. Стратегія оратора, її структура:
40. Визначення стратегії та фактори, що впливають на її формування;
41. Риторична концепція;
42. Послідовність формування концепції виступу.
43. Поняття та загальні ознаки мовної культури оратора. Мовна норма
44. Образність мови: поняття, зміст, роль, засоби створення образності
45. Стиль мови
46. Поняття й категорії техніки мовлення
47. Інтонація. Інтонаційно-виразні засоби мовлення
48. Логіко-інтонаційний аналіз промови. Мовні ноти.

VI. Шкала оцінювання

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним працівником, враховуючі такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів.

Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття.

Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

8 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, представляє результати виконання завдань для самостійної роботи за умови особистого представлення виконаного завдання на практичному занятті.

7 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

6 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, не завжди послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

5 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає неточності та помилки, виконує завдання для самостійної роботи.

4 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки, частково виконує завдання для самостійної роботи.

3 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки, не виконує завдання для самостійної роботи.

2 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює мінімальну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки, не виконує завдання для самостійної роботи.

1 бал – Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, однак присутній на практичному занятті та бере участь в інтерактивній взаємодії.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Грицаєнко Л.М. Основи красномовства: навчальний посібник. Видання 2-ге, доповнене. К: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 260 с.

2. Сагач Г. Риторика. К., 2000.

3. Теслюк В.М. Основи красномовства : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 524 с.

Додаткова

1. Абрамович С., Молдован В., Чікарькова М. Риторика загальна та судова: навч. посіб. Чернівецький торговельно-економічний ін-т. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 415 с. Бібліогр.: с. 405–413.
2. Антична риторика: Навч.-метод. розробка / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка / Л. Л. Звонська-Денисюк (упоряд.). Київ : ВПЦ «Київський університет», 2001. 103 с.
4. Кропивко І. В. Риторика: навч. посіб. Дніпропетровський національний ун-т. Кафедра теорії мистецтва. Дніпро : Пороги, 2003. 67 с. Бібліогр.: с. 66.
5. Лузік Е.В., Ільїна Т.В. Риторика: майстерність переконання : навч. посібник. Національний авіаційний ун-т. Київ : НАУ, 2005. 83 с.: рис. Бібліогр.: с. 81–83.
6. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Вища школа, 2003. 311 с. Бібліогр.: с. 306–308.